

Nr 15

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om utredning angående möjligheterna för yrkesfiskare att erlægga preliminär A-skatt.

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 576, av herr *Johansson* i Torp har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning för att undersöka möjligheterna för yrkesfiskare att erlægga preliminär A-skatt».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Enligt 3 § 2 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 skall preliminär A-skatt — med vissa undantag — utgöras för sådan inkomst av tjänst, vilken helt eller delvis utgår i penningar och vilken hänför sig till den skattskyldiges huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst. Med tjänst likställes rätt till pension, vissa livräntor, ersättning, som i annan form än livränta utgår på grund av sjuk- eller olycksfallsförsäkring, tagen i samband med tjänst, samt undantagsförmåner ävensom sådant periodiskt understöd eller sådan därmed jämförlig periodisk intäkt, varför givaren enligt 22, 25 eller 29 § kommunalskattelagen är berättigad till avdrag.

Preliminär A-skatt skall utgå med belopp som angives i skattetabell eller med viss procent av inkomsten. I särskilda fall må lokal skattemyndighet föreskriva annan beräkningsgrund, exempelvis att skatten skall beräknas å viss del av inkomsten eller å inkomsten minskad med visst belopp eller att skatten skall utgå med särskilt angiven procent av inkomsten.

Preliminär B-skatt skall utgöras av skattskyldig, som ej har att erlægga preliminär A-skatt. Den skall utgå för inkomster från den skattskyldiges samtliga förvärvskällor och för garantibelopp för fastighet samt för förmögenhet. Preliminär B-skatt utgår enligt särskild debitering, i regel med belopp motsvarande den slutliga skatt, som påförts den skattskyldige året näst före inkomståret. I vissa fall beräknas skatten med ledning av särskild taxering till preliminär B-skatt. Så skall bl. a. ske, därest det med sannolikhet kan antagas, att vid årlig taxering året näst efter inkomståret till statlig eller kommunal inkomstskatt taxerad inkomst kommer att avvika från motsvarande inkomst vid den årliga taxeringen året näst före inkomståret med minst en femtedel av sistnämnda inkomst, dock minst 600 kronor. Preliminär B-skatt må beräknas på grundval av preliminär taxering även i annat fall än nyss är sagt, därest särskilda omständigheter därtill föranleder. Sådana omständigheter kan föreligga exempelvis då fråga är om nedsatt skat-

teförmåga eller om mer betydande skillnad mellan eljest utgående preliminär skatt och påräknelig slutlig skatt.

I 3 § 3 mom. uppbördsförordningen stadgas att Kungl. Maj:t må förordna, att preliminär A-skatt skall utgå jämväl för annan inkomst än inkomst av tjänst och liknande.

Under förarbetena till 1953 års uppbördsförordning behandlades frågan om införandet av preliminär A-skatt för yrkesfiskare och vissa andra skattskyldiga, vilka taxeras för inkomst av rörelse.

1949 års uppbördssakkunniga uttalade i sitt andra betänkande med förslag till vissa ändringar i uppbördsförfarandet (SOU 1952: 1) att för flertalet skattskyldiga, vilka taxeras för inkomst av rörelse, icke fanns anledning ifrågasätta annat sätt för skatteuppbörd än genom inbetalning av den skattskyldige själv. Liksom beträffande skattskyldiga med inkomst av jordbruksfastighet funnes emellertid även här vissa gränsfall, där man kunde diskutera lämpligheten av att den preliminära skatten uppbars genom avdrag å utbetalda belopp. Detta gällde bl. a. fria yrkesutövare och skattskyldiga inom fiskerineringen. Såvitt avser yrkesfiskare anförde de sakkunniga följande:

Fiskarnas — här bortses från hos fiskarna anställda arbetstagare — inkomster variera avsevärt från år till år. Inkomsterna under de olika månaderna av ett år äro jämväl mycket varierande. Nu gällande regler för debitering av preliminär B-skatt — skatten beräknad på grundval av senast kända taxering, såvida ej preliminär deklaration avlämnats eller jämkning begäres, och förfallen till betalning med lika belopp under uppbördsårets sex uppbördsterminer — äro därför mindre lämpade för denna inkomsttagargrupp. En preliminär skatt, beräknad till viss procent av det belopp, den fångade fisken inbringar vid försäljning, eller av ett uppskattat nettobelopp och innehållen av fiskuppköparen eller av någon fiskarnas förtroendemän vid fiskelikviden, skulle här vara mest att rekommendera. Visserligen måste väl i sådant fall procentsatsen som regel beräknas med ledning av den senaste taxeringen och den med ledning därav uträknade skatten och därför icke vid ändrade inkomstförhållanden komma att helt motsvara det procenttal, med vilket den preliminära skatten bort utgå. Skillnaden mellan den preliminära och den slutliga skatten blir likväl icke tillnärmelsevis så stor som med nuvarande regler. Den stora fördelen med ett sådant system skulle vara, att skatten icke skulle behöva erläggas med i förväg fixerade belopp å bestämda uppbördsterminer, före vilka i många fall fiskarna icke haft några inkomster alls eller så små inkomster, att desamma icke varit tillräckliga för att både bestrida levnadskostnader och andra nödvändiga utgifter och gälda skatten. I stället skulle skatten erläggas i samband med inkomstförvärvet och med varierande belopp beroende på inkomstens storlek.

En skatteuppbörd enligt nu antydda linjer förutsätter emellertid att andra än fiskarna själva verkställa skatteavdragen och inleverera de innehållna skattemedlen till uppbördsmyndigheterna. Detta synes kunna komma i fråga i de trakter, där fiskarna äro sammanslutna till föreningar och enligt föreningsstadgarna förbundna att leverera all fisk till dessa föreningar eller där vissa större fiskuppköpare på grund av rådande förhållanden uppköpa all fisk. Vidare borde skatteavdrag kunna ske, då fiskarna sammanslutit sig i lag med en av laget som uppbördsman. Däremot är tillvägagångssättet icke möjligt i fråga om de fiskare, som icke fiska i lag och som sälja sin fisk i öppna marknaden eller till ett flertal fiskuppköpare.

Uppbördssakkunniga ha i denna fråga överlagt med bl. a. representanter

för Västskustfiskarnas centralförbund. Enligt dessas mening borde försöksvis tillämpas ett system med skatteavdrag å de fiskelotter som utgå till delägarna i fiskelag, för vilka därvid debetsedlar å preliminär A-skatt skulle utfärdas. I varje fiskelag skulle det åligga en av medlemmarna att såsom uppborädsman verkställa skatteavdragen vid fiskelotternas utbetalning och där- efter under de olika uppbörädssterminerna inbetala den innehållna skatten. En förutsättning för dylika avdrag skulle dock vara att alla i fiskelaget voro ense härom.

Även om förutsättningar icke torde föreligga att genomföra ett system med skatteavdrag å all inkomst av fiske, torde skatteavdrag å sådan inkomst vara möjligt i vissa fall. Det synes lämpligt, att Kungl. Maj:t efter samråd med av frågan berörda organisationer får avgöra, om och i vilken utsträckning skatteavdrag skall verkställas.

Departementschefen framhöll i propositionen nr 100 till 1953 års riksdag, att såvitt gällde annan inkomst än sådan av tjänst, fanns självfallet ganska begränsade möjligheter att göra uppbörädsförfarandet oberoende av den skattskyldiges egen medverkan. I de fall, där en avdragsskyldighet skulle kunna helt eller delvis genomföras, borde sådan skyldighet av skilda anledningar som regel likväl icke ifrågakomma. Departementschefen sade sig dela den mening de sakkunniga härutinnan uttalat. Även om någon generell avdragsskyldighet alltså icke borde införas på förevarande område, borde Kungl. Maj:t dock, i enlighet med vad de sakkunniga förordat, få möjlighet att försöksvis där så prövas lämpligt föreskriva skatteavdrag å andra inkomster än av tjänst, t. ex. sådana som uppbäres av yrkesfiskare eller av vissa fria yrkesutövare. Självfallet förutsättes därvid samråd med de skattskyldiga och deras organisationer, m. m. I enlighet härmed föreslogs införandet av den tidigare omnämnda bestämmelsen i 3 § 3 mom. uppbörädsförordningen.

I den föreliggande motionen uttalas, att man på fiskerihåll, i varje fall bland s. k. icke båtägare, vore intresserad av att få utgöra källskatt i form av preliminär A-skatt. Vederbörande lokala skattemyndigheter skulle säkertligen också med tillfredsställelse mottaga en uppbörädsform som bättre än B-skatt anslöte sig till inkomstförhållandena. Enligt vad som upplysts hade exempelvis häradskrivaren i Göteborgs fögderi sökt att inom författningens ram finna en form för reglering av preliminär B-skatt som kunde ge bästa utslag, men utrymmet för initiativ vore givetvis under dessa förhållanden icke stort. Likväl borde erfarenheter som de lokala skattemyndigheterna samlat bearbetas och de initiativ som detta kunde ge upphov till övervägas.

Utskottet. Enligt bestämmelserna i 1953 års uppbörädsförordning skall i allmänhet preliminär A-skatt utgöras för sådan inkomst, som i skattehänseende är hänförlig till inkomst av tjänst. Den preliminära A-skatten skall genom s. k. skatteavdrag innehållas av den som utbetalar kontant belopp, vilket för mottagaren utgör inkomst av tjänst. Avdragets storlek beräknas i regel enligt skattetabell.

För inkomst av annat slag, bl. a. för inkomst av rörelse, utgöres prelimi-

när B-skatt, vilken påföres med ett belopp, motsvarande den senaste slutliga skatten eller beräknat efter särskild preliminär taxering. Den skattskyldige har själv att ombesörja inbetalningen av preliminär B-skatt.

I enlighet med nu återgivna bestämmelser har flertalet av de skattskyldiga, som bedriver yrkesmässigt fiske, att erlægga preliminär B-skatt.

I den förevarande motionen har yrkats, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning för att undersöka möjligheterna för yrkesfiskare att erlægga preliminär A-skatt.

Såsom framgår av den tidigare lämnade redogörelsen undersöktes under förarbetena till 1953 års uppbördsförordning, om det vore lämpligt att tillämpa systemet med skatteavdrag, även då fråga vore om annan inkomst än inkomst av tjänst. 1949 års uppbördssakkunniga uppmärksammade härvid bl. a. förhållandena inom fiskerinäringen och hade överläggningar i frågan med representanter för fiskarnas organisationer. De sakkunniga uttalade att, även om förutsättningar icke föreläge för att genomföra ett system med skatteavdrag å all inkomst av fiske, skatteavdrag å dylik inkomst torde vara möjligt i vissa fall. De sakkunniga föreslog att Kungl. Maj:t efter samråd med av frågan berörda organisationer finge avgöra om och i vilken utsträckning skatteavdrag skulle verkställas. I propositionen nr 100 till 1953 års riksdag anslöt sig föredragande departementschefen till de sakkunnigas uppfattning och förordade, att Kungl. Maj:t skulle få möjlighet att försöksvis, där så prövades lämpligt, föreskriva skatteavdrag å andra inkomster än av tjänst, bl. a. sådana som uppbars av yrkesfiskare. Det förutsattes att därvid samråd med de skattskyldiga och deras organisationer skulle äga rum. I enlighet med vad departementschefen i detta hänseende förordat intogs i 3 § 3 mom. i det vid nyssnämnda proposition fogade förslaget till uppbördsförordning den tidigare återgivna bestämmelsen att Kungl. Maj:t må förordna, att preliminär A-skatt skall utgå jämväl för annan inkomst än inkomst av tjänst och liknande. Förslaget antogs av riksdagen.

Då sålunda möjlighet redan nu föreligger för Kungl. Maj:t att, om så prövas lämpligt, besluta att preliminär A-skatt skall utgå i stället för preliminär B-skatt för inkomst av fiske, synes det huvudsakliga syftet med motionen redan vara tillgodosett. Utskottet finner därför skäl icke föreligga för skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om särskild utredning i ämnet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen II: 576 av herr Johansson i Torp om utredning angående möjligheterna för yrkesfiskare att erlægga preliminär A-skatt icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 februari 1956

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON

Närvarande: Se under betänkandet nr 14.